

Lieta C-363/19

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Datums, kurā lūgums reģistrēts Tiesā:

2019. gada 7. maijs

Iesniedzējtiesa:

Patent- och marknadsdomstolen (Zviedrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 2. maijs

Prasītājs:

Konsumentombudsmannen (KO)

Atbildētāja:

Mezina AB

Pamata tiesvedības priekšmets

Aizliegums izmantot noteiktas veselīguma norādes uztura bagātinātāju tirdzniecībā, pretējā gadījumā paredzot administratīvu sodu

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamatojums

Savienības tiesību interpretācija LESD 267. pants

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Regulas 1924/2006 5. un 6. pantā, to skatot kopā ar 10. panta 1. punktu un 28. panta 5. punktu, ir noregulēts pierādīšanas pienākums, kad valsts tiesa vērtē, vai ir sniegtas nepieļaujamas veselīguma norādes gadījumā, kur attiecīgās veselīguma norādes atbilst norādēm, uz ko attiecas iesniegums atbilstoši Regulas 1924/2006 13. panta 2. punktam, taču tā rezultātā vēl nav ticis pieņemts

lēmums par pieņemamību vai nepieņemamību, vai tomēr pierādīšanas pienākums ir noteikts valsts tiesībās?

2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir tāda, ka Regulas (EK) Nr. 1924/2006 noteikumi reglamentē pierādīšanas pienākumu, vai pierādīšanas pienākums ir uzņēmējam, kurš sniedz īpašas veselīguma norādes, vai arī iestādei, kura vēršas valsts tiesā, prasot, lai norāžu sniegšanas turpināšanās tiktu aizliegta?

3. Vai tādā kā pirmajā jautājumā aprakstītajā situācijā ar Regulas 1924/2006 5. un 6. pantu, to skatot kopā ar 10. panta 1. punktu un 28. panta 5. punktu, tiek regulēts pierādīšanas pienākums, kad valsts tiesa vērtē, vai ir snigtas neņemamas veselīguma norādes, vai arī pierādīšanas pienākumu regulē valsts tiesības?

4. Ja atbilde uz trešo jautājumu ir tāda, ka Regulas (EK) Nr. 1924/2006 noteikumi reglamentē pierādīšanas pienākumu, kādas pierādīšanas prasības tiek izvirzītas?

5. Vai atbildes uz 1.–4. jautājumu ietekmē tas, ka Regulas 1924/2006 (ieskaitot Regulas 3. panta a) punktu) un Direktīvas 2005/29 piemērošana vienlaicīgi ir aktuāla lietā, ko izskata valsts tiesa?

Atbilstošās Eiropas Savienības tiesību normas un Eiropas Savienības Tiesas judikatūra

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1924/2006 (2006. gada 20. decembris.) par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem (OV 2006, L 404, 9. lpp.) 3. panta otrās daļas a) punkts, 5. panta 1. punkta a), b) un d) apakšpunkts, 6. pants, 10. panta 1. punkts un 28. panta 5. Punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK, un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV 2005, L 149, 22. lpp.), 10., 18. un 21. apsvērums, kā arī 3. panta 4. punkts un 12. Pants

2017. gada 23. novembra spriedums apvienotajās lietās *Bionorica* un *Diapharm*/Komisija (C-596/15 P un C-597/15 P, (EU:C:2017:886)

2015. gada 15. oktobra spriedums lietā *Nike European Operations Netherlands* (C-310/14, EU:C:2015:690)

2016. gada 21. janvāra spriedums lietā *Eturas* u.c. (C-74/14, EU:C:2016:42)

2015. gada 16. jūlija spriedums lietā apvienotajās lietās *Abcur* (C-544/13 un C-545/13, EU:C:2015:481)

2016. gada 16. marta spriedums lietā *Dextro Energy*/Komisija (T-100/15; EU:T:2016:150)

2017. gada 8. jūnija spriedums *Dextro Energy*/Komisija (C-296/16 P; EU:T:2017:437)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Marknadsföringslagen (2008:486) (Tirgzinības likums), ar kuru ir transponēta Direktīva 2005/29:

5 § Tirgzinībai ir jāatbilst labām tirgzinības tradīcijām.

6 § Tirgzinība, kas neatbilst labai tirgzinības praksei atbilstoši 5 §, ir uzskatāma par negodīgu, ja tā būtiski vai varbūtēji ietekmē adresātu pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu veikt darījumu.

8 § Tirgzinība, kas ir maldinoša saskaņā ar 9, 10 vai 12-17 §§, ir uzskatāma par negodīgu, ja tā būtiski vai varbūtēji ietekmē adresātu pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu par darījumu.

10 § Komersants tirgzinībā nedrīkst izmantot nepatiesu informāciju vai cita veida paziņojumus, kas ir maldinoši attiecībā uz viņa paša vai citas personas komercdarbību.

Pirmā daļa it īpaši attiecas uz apgalvojumiem saistībā ar

1. produkta eksistenci, veidu, daudzumu, kvalitāti un citām tā būtiskajām īpašībām,
2. produkta izcelsmi, pielietojumu un riskiem, ko tas var radīt veselībai un videi.

Īss fakts un tiesvedības valsts tiesā kopsavilkums

- 1 *Mezina AB (Mezina)* nodarbojas ar dabīgo zāļu, zāļu un uztura bagātinātāju attīstīšanu, dokumentēšanu, izpēti un tirgzinību.
- 2 *Mezina* tirgoja produktus *Movizin complex*, *Macoform* un *Vistavital*. Šie produkti ir klasificēti kā uztura bagātinātāji un tajos ir augi vai augu ekstrakti – tā sauktie *botanicals* (turpmāk tekstā saukti – “botāniskās piedevas”). Produkti ietilpst “pārtikas” definīcijā. *Movizin complex* sastāvā ir ingvers, mežrozū paaugļi un vīraks. *Macoform* sastāvā ir artišoks un pienenes. *Vistavital* sastāvā ir mellenes. *Mezina* savā tirgzinībā ir sniegusi konkrētas norādes, saskaņā ar kurām aplūkotie produkti vai to sastāvā esošās botāniskās piedevas pozitīvi iedarbojas t.sk. uz locītavām, gremošanu un zarnu darbību, kā arī redzi un acīm. Lietas dalībnieku

starpā nav strīda par to, vai šo norāžu sakarā ir runa par veselīguma saistītām norādēm.

- 3 *Konsumentombudsmannen (KO)* cēla prasību *Patent- och marknadsdomstolen* pret *Mezina*. *KO* prasa, lai *Patent- och marknadsdomstolen* aizliedz aplūkojamo produktu tirdzniecībā izmantot iepriekš minētās norādes vai citas līdzīga satura norādes, pretējā gadījumā paredzot naudas sodu.
- 4 *Mezina* prasa šo prasību noraidīt.
- 5 *KO* un *Mezina* ir vienisprātis par to, ka norādes saistībā ar botāniskajām piedevām ir īpašas veselīguma norādes, kuras kopumā ir jāuzskata par saderīgām ar tām norādēm, uz kurām attiecas konkrētie iesniegumi, kas Eiropas Komisijai ir nosūtīti, pamatojoties uz Regulas 1924/2006 13. panta 2. punktu.
- 6 Komisija nav paudusi nostāju par iepriekš minētajām, veselīguma norādēm. *EFSA* ir izvērtējusi tikai vienu no tām un ir secinājusi, ka no tās rīcībā esošajām zinātniskajām atziņām neizriet nekāda saistība ar vielu un par to sniegto norādi.
- 7 *KO* un *Mezina* atšķiras viedokļi par to, vai norādes saistībā ar produktiem kā tādas ir īpašas vai tomēr vispārīgas veselīguma norādes. Atšķirībā no norādēm par botāniskām piedevām šīs norādes nav ietvertas nevienā iesniegumā Komisijai.

Pamata lietas dalībnieku galvenie argumenti

- 8 *KO* pirmām kārtām norāda, ka norādes pie produktiem ir īpašas veselīguma norādes, kas nav saderīgas ar Regulas 1924/2006 10. panta 1. punktu. Norādes nesot pieļaujamas, jo pieļaujamo veselīguma norāžu Kopienas sarakstā neesot iekļautas pieļaujamas norādes attiecībā uz *Movizin complex*, *Macoform* un *Vistavital*. Neesot arī iesniegumu par ar veselīgumu saistītām norādēm produktiem *Movizin complex*, *Macoform* un *Vistavital*. Tā kā norādes neesot saderīgas ar Regulu, tās esot pretrunā arī *marknadsföringslagen* 5 §.
- 9 Attiecībā uz *Mezina* sniegtajām norādēm par botāniskām piedevām – *KO* norāda turpinājumā minēto. Norādes esot uzskatāmas par saderīgām ar tām, uz kurām attiecas attiecīgie iesniegumi, kas Komisijai ir nosūtīti nostājas paušanai. Tai pat laikā norādes neatbilstot Regulas 1924/2006 28. panta 5. punkta prasībām, jo tās esot pretrunā Regulas 3. panta 2. punkta a) apakšpunktam un 5. un 6. pantam, kā arī *marknadsföringslagen* 5 § un 10 §. Šī iemesla dēļ norādes nevarot izmantot.
- 10 *KO* ka veselīguma norādes, kas attiecas uz botāniskajām vielām, nav pieļaujamas, jo tās neatbilst Regulas 1924/2006 5. panta 1. punkta a), b) un d) apakšpunkta prasībām. Tā kā *Mezina* nav iesniegusi neko, kas pierādītu, ka Regulas prasības ir izpildītas, tā nav pierādījusi, ka savas veselīguma norādes saskaņā ar Regulas 6. pantu tā ir balstījusi uz vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem.

- 11 Saskaņā ar 6. pantu *Mezina* ir jāpierāda, ka uz tās sniegtajām norādēm var paļauties (tas nozīmē, kļūdainas, neskaidras vai maldinošas) atbilstoši 3. panta otrās daļas a) punktam. Tā kā uzņēmums vispār nav iesniedzis nekādus pierādījumus savu norāžu pamatojumam nedz *Konsumentverket* (Patērētāju tiesību aizsardzības centrs), respektīvi, *KO*, nedz arī tiesvedībā *Patent- och marknadsdomstolen*, tas nav pierādījis, ka norādes ir ticamas. Līdz ar to norādes ir maldinošas saskaņā ar Regulas 3. panta otro daļu.
- 12 Tā kā *Mezina* nav pierādījusi, ka norādes ir ticamas, tās ir arī maldinošas un nepieļaujamas saskaņā ar *marknadsföringslagen* 10 §.
- 13 Ņemot vērā to, ka norādes nav pieļaujamas saskaņā ar Regulu, tās ir arī pretrunā *marknadsföringslagen* 5 §.
- 14 *KO* arī attiecībā uz norādēm pie produktiem kā tādiem norāda, ka šīs ir vispārīgas, nav specifiskas un ar veselīgumu saistītas norādes Regulas 1924/2006 10. panta 3. punkta izpratnē. Norādes neesot pieņemamas, jo tām neesot pievienotas nedz pieļaujamas veselīguma norādes Regulas izpratnē, nedz konkrētas norādes uz botāniskām vielām saskaņā ar Regulas 28. panta 5. punkta pārejas noteikumiem. Ja *Patent- och marknadsdomstolen* secinās, ka norādes uz botāniskām vielām ir pieļaujamas saskaņā ar Regulas 28. panta 5. punktu, *KO* norāda, ka šādām veselīguma norādēm nav pievienotas īpašas norādes.
- 15 *KO* skatījumā nevar pieņemt, ka tirgzinības mērķa grupai ir padziļinātas zināšanas par veselības aspektiem, kuri ir aplūkoti tirgzinībā. Tāpat nevarot pieņemt, ka šajā mērķa grupā ietilpstošās personas ir pieredzējuši Interneta lietotāji vai prasmīgi tiek galā ar pašaprūpi. Vidēji informētam patērētājam trūkst padziļinātas zināšanas par veselības aspektiem, kas tiem aplūkoti tirgzinībā.
- 16 *Mezina* savukārt uzsvēra, ka Komisija vēl nav pieņēmusi nostāju attiecībā uz norādēm par botāniskām vielām. Komisija varētu secināt, ka prasības, uz kurām *EFSA* vērtējumā ir atsaukusies kā uz pamatojumu, ir pārāk augstas. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc novērtējums ir atlikts, citiem vārdiem, tiek izsvērts, vai tā sauktie *botanicals* ir jāvērtē tāpat kā vitamīni un minerālvielas un/vai uz šī vielām attiecas savs tiesiskais regulējums. Šie apstākļi jāņem vērā, novērtējot prasību par atbildības uzņemšanos saskaņā ar Regulas 28. panta 5. punktu.
- 17 *Mezina* uzskata, ka ir neatbilstoši un pārmērīgi ir prasīt, lai “atbildības uzņemšanās” Regulas 28. panta 5. punkta izpratnē nozīmētu arī to, ka *Mezina* ir jāiesniedz pašrocīgi sagatavoti dokumenti, lai pierādītu, ka vielas, uz kuru attiecas norāde, saturam saskaņā ar vispārpieņemtām zinātniskajām atziņām ir apgalvotā ar pārtiku saistītā un fizioloģiskā iedarbība. Saskaņā ar 28. panta 5. punktu ir spēkā pārejas posms un nav tiesiskā regulējuma. Komisija neesot vērtējusi nedz *EFSA* pamatojumā izvēlēto atziņu saderīgumu ar Regulu, nedz arī pieņēmusi lēmumu par konkrētajām norādēm. Nav arī konstatēts, ka uz botāniskajām vielām attiektos kāds cits tiesiskais regulējums ar citām prasībām. Līdz ar to par pietiekamu esot uzskatāms tas, ka *Mezina* var balstīties uz *EFSA* iesniegtajiem

datiem un veselīguma norādes izmanto tādā formulējumā, kas ir saderīgas ar iesniegumu par norādi. Šāda nostāja ir jāskata kontekstā ar to, ka pārtikas uzņēmums pieļaujamo veselīguma norāžu nodrošināšanai nevar atsaukties uz saviem zinātniskiem pierādījumiem, ciktāl tam ir saistoši *EFSA* iesniegtie pierādījumi.

- 18 Vispārpieņemtu zinātnisku pierādījumu prasība saskaņā ar Regulas 5. un 6. pantu attiecas uz pierādījumiem, kas tiek iesniegti veselīguma norādes, par kuru tika sagatavots iesniegums, pamatošanai. Līdz ar to pieņemamības vērtējumam saskaņā ar Regulas 3. panta 2. daļas a) punktu, 5. un 6. pantu *Mezina* skatījumā nav jāizriet no Regulā izvirzītajām prasībām un tas esot jābalsta uz zinātniskiem pierādījumiem, kas ir iesniegti pieprasītās norādes pamatošanai.
- 19 Tādējādi – atbilstoši tam, kā *Mezina* saprot *KO* prasījumu – *KO* uzskata, ka pirmajai minētai pašai ir jāiesniedz savi pierādījumi, kuri pamato norādes, par kurām ir nosūtīts iesniegums, lai izpildītu prasību par pārtikas uzņēmuma paša atbildību un vispārpieņemtiem zinātniekiem pierādījumiem.
- 20 *KO* nozīmējot to, ka pārtikas uzņēmumam attiecībā uz veselīguma norāžu izmantošanu, uz kurām attiecas Regulas 28. panta 5. punkta pārejas noteikumi, tiek izvirzītas augstākas prasības salīdzinājumā ar tādu veselīguma norāžu izmantošanu, kuras ir atzinusi Komisija, jo pārtikas uzņēmums saskaņā ar Regulu nevar balstīties uz citiem pētījumiem, kas nav pieļaujamo veselīguma norāžu pamatā. Ņemot šo vērā, esot neatbilstīgi no pārtikas uzņēmuma par konkrēto norādi, uz ko attiecas pārejas noteikumi un par kuru ir nosūtīts iesniegums, pieprasīt, lai tas iesniegtu vēl kādus citus zinātniskus pierādījumus, nekā tos, uz kuriem ir balstīts iesniegums. Tas varētu būt iemesls tam, ka pārtikas uzņēmuma izmantotās norādes, par kuru pieļaujamību ir nosūtīts iesniegums, dažādās dalībvalstīs tiek vērtētas dažādi, un tas nebūtu saderīgi ar Regulas mērķi. Atbilstoši prasībai par “vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem” – kā tā noteikta Regulā attiecībā uz pieļaujamām veselīguma norādēm – būtu jāattiecas arī uz tām norādēm, uz kurām attiecas Regulas 28. panta 5. punkts, lai varētu uzskatīt, ka ir izpildīta prasība par “atbildības uzņemšanos”.
- 21 Katrā ziņā *Mezina* skatījumā prasība par “atbildības uzņemšanos” atbilstoši Regulas 28. panta 5. punktam esot izpildīta, jo *Mezina* jautājumā par to, kā piemērot pārejas noteikumu 28. panta 5. punktu, ir sekojusi uztura bagātinātāju nozarē valdošai labai praksei. Norādes pie *botanicals*, par kurām ir nosūtīts iesniegums, drīkst izmantot līdz Komisija pieņems lēmumu neatkarīgi no tā, vai tās vispirms izvērtēs *EFSA*, vai arī no tā, kā *EFSA* tās izvērtēs. Tas it īpaši ir spēkā, ievērojot, ka runa ir par *botanicals*, kuri ilgu laiku ir izmantoti ar labiem rezultātiem gan atsevišķu vielu kontekstā, gan arī šajā lietā aplūkoto produktu kontekstā. *Mezina* pierādīšanas pienākums tādējādi ir uzskatāms par izpildītu saskaņā ar 28. pantu.
- 22 Minētais izriet no tā, ka Komisija virkni iesniegumu saistībā ar *botanicals* ir atlikusi tādēļ, ka dalībvalstu starpā ir diskusijas par to, vai *botanicals* tik tiešām ir

jāpiemēro striktais *EFSA* novērtējums, vai tomēr tradicionālajām augu izcelsmes zālēm piemēro katras dalībvalsts pašas tiesisko regulējumu. Tā, kā *EFSA* ieteikumi Komisijai nav saistoši un tos var mainīt, tos nevar uzskatīt par tiesību aktiem, kas pārtikas uzņēmumiem ir jāievēro līdz Komisija pieņem galīgu lēmumu un ir pagājis Komisijas noteiktais pārejas periods.

- 23 *Mezina* skatījumā nepietiek vien ar atsaukšanos uz *EFSA*, lai izpildītu prasību par atbildības uzņemšanos Regulas 28. panta 5. punkta izpratnē. Drīzāk prasības par atbildības uzņemšanos nozīmē konkrētās norādes formulēt atbilstīgi Regulai, piemēram, tā, lai norādes nav medicīniskas vai lai tās apstiprina iedarbību, kas ir norāžu pamatā. Tādējādi atbildības uzņemšanās ir izvērtēt pierādījumus, kas ir *EFSA* iesniegti kā iesnieguma pamatojums, lai noteiktu, vai pamatojumā ietvertās atziņas pamato norādes, par kurām ir sagatavots iesniegums. Turpretim nevar pieprasīt, lai ikviens pārtikas uzņēmums papildus veic savus paša pētījumus ietekmes uz veselību stiprināšanai.
- 24 *Mezina* arī uzskata, ka norādes pie produktiem kā tādiem nav specifiskas. Šādas norādes ir pievienotas tādām, kas atbilstot norādēm saistībā ar ingvera, mežrozīšu paaugļu, vīraka, artišoka, pieneņu, un melleņu klātesamību produkta sastāvā un uz kurām attiecas pārejas noteikumi saskaņā ar Regulas 28. panta 5. punktu. Aplūkotā tirgzinība tādējādi esot saderīga ar Regulas 10. panta 3. punktu un nav pretrunā labai prakse *marknadsföringslagen 5 §* izpratnē.
- 25 *Mezina* ieskatā aplūkotās tirgzinības mērķa grupa ir patērētāji, kas apzinās veselības nozīmi un kuri ir ieinteresēti papildināt savu uzturu ar uztura bagātinātājiem, kā arī labi orientējas savā pašaprūpē. Tā kā tirgzinība tiek īstenota *Mezina* tīmekļa vietnē, var pieņemt, ka mērķa grupa ir arī prasmīgi Interneta lietotāji.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma kopsavilkums

- 26 Lieta, ko izskata *Patent- och marknadsdomstolen*, attiecas uz Regulas 1924/2006 noteikumu piemērošanu valsts tiesā situācijā, kur vienlaicīgi ir jāpiemēro arī valsts tiesiskais regulējums, ar kuru Direktīva 2005/29 ir transponēta. Runa ir par jautājumu, vai pierādīšanas pienākums un pierādīšanas prasības, piemērojot Regulas 3. panta 2. punkta a) apakšpunktu, 5. panta 1. punkta a), b) un d) apakšpunktu, 6. pantu, 10. panta 1. punktu un 28. panta 5. punktu, tādā gadījumā kā aplūkots ir jānosaka atbilstoši valsts tiesībām vai Savienības tiesībām. Ja jautājumos par pierādīšanas pienākumu un pierādīšanas prasībām, valsts tiesai piemērojot šo tiesību normu, nozīme ir vai šos jautājumus ietekmē Savienības tiesības, rodas vēl citi jautājumi par Savienības tiesību dziļāku saturu.
- 27 No Regulas 1924/2006 13. panta izriet, ka noteiktas veselīguma norādes var veikt bez iepriekšējas iesnieguma par pieņemamību procedūras. Tas attiecas uz veselīguma norādēm, kurā apraksta vai kas attiecas uz uzturvielu vai citu vielu nozīmi augšanā, attīstībā un organisma funkciju veikšanā. Tiesību normas

piemēro, ja norādes ir iekļautas Komisijas pieņemtā Kopienu sarakstā. Vēl ir spēkā nosacījumi, lai veselīguma norādes būtu

- pamatotas ar vispārpieņemtām zinātniskām atziņām, un
- viegli saprotamas vidusmēra patērētājam.

- 28 Saskaņā ar šāda veida veselīguma norādēm attiecināmo tiesisko regulējumu dalībvalstīm vēlākais līdz 2008. gada 31. janvārim bija jāiesniedz veselīguma norāžu saraksts. Sarakstam bija jāpievieno norādēm piemērojamie nosacījumi ar atsauci uz attiecīgo zinātnisko pamatojumu. Komisijai pēc apspriešanās ar EFSA vēlākais līdz 2010. gada 31. janvārim ir jāpieņem Kopienu saraksts.
- 29 Pēc Regulas 1924/2006 pieņemšanas Komisija kopumā no dalībvalstīm saņēma aptuveni 44 000 veselīguma norāžu. Komisija vērsās pie EFSA pēc zinātniska atzinuma. Ņemot vērā lielo iesniegumu skaitu, Komisija aicināja EFSA uz laiku atlikt ar botāniskajām vielām saistīto veselīguma norāžu novērtēšanu un koncentrēties uz visu pārējo iesniegto norāžu novērtēšanu, lai pēc iespējas īsākā laikā izveidotu attiecīgu sarakstu, kurā tās visas būtu ietvertas.
- 30 2012. gada 16. maijā Komisija apstiprināja daļēju veselīguma norāžu sarakstu. Vienlaikus Komisija sagatavoja sarakstu ar vairāk nekā 2000 veselīguma norāžu, kuru novērtēšana EFSA vai izskatīšana Komisijā vēl nebija pabeigta, un publicēja šo sarakstu savā tīmekļa vietnē. Komisija uzskata, ka šīs veselīguma norādes, kas galvenokārt attiecas uz ietekmi, kuru rada botāniskas vielas, joprojām ir atliktas un līdz ar to tās arī turpmāk var tikt izmantotas saskaņā ar Regulas 1924/2006 28. panta 5. punktā paredzēto pārejas režīmu (ciktāl tam ir nozīme šai lietā).
- 31 Eiropas Savienības Tiesa tostarp par Regulas 1924/2006 pārejas noteikumiem ir nospriedusi turpinājumā minēto (spriedums, 2017. gada 23. novembris, *Bionorica* un *Diapharm*/Komisija (C-596/15 P un C-597/15 P, EU:C:2017:886, 87.–89. punkts). Gan atļautās veselīguma norādes un atliktās veselīguma norādes principā var tikt izmantotas pārtikas produktu tirdzniecībā; šīs divas veselīguma norāžu kategorijas tomēr ir pakļautas dažādām prasībām un tām nav piemērojami vieni un tie paši nosacījumi. Atliktajām veselīguma norādēm, kuras ir pakļautas pārejas režīmam, saskaņā ar Regulas 28. panta 5. un 6. punktu it īpaši ir jāatbilst minētajai regulai, kā arī piemērojamajām valsts tiesību normām. Atliktajām veselīguma norādēm arī katrā dalībvalstī ir jāatbilst savas valsts tiesību sistēmas prasībām.
- 32 *Patent- och marknadsdomstolen* ieskatā Regulas 1924/2006 6. panta formulējums norāda uz to, ka pārtikas uzņēmumam vai personai, kas laiž produktu tirdzniecībā, ir pierādīšanas pienākums, lai veselīguma norāde būtu zinātniski pamatota (“pamato”, “Uzņēmējs, kas iesaistīts pārtikas apritē, un kas sniedz uzturvērtības vai veselīguma norādi, pamato šādas norādes lietošanu”, “Dalībvalstu kompetentās iestādes var pieprasīt uzņēmējam, kas iesaistīts pārtikas apritē, vai personai, kas laiž produktu tirgū, uzrādīt visus attiecīgos elementus un datus, kuri apliecina atbilstību šai regulai”). Šajā gadījumā tas izriet netieši (skat. pēc

- analoģijas spriedumu, 2015. gada 15. oktobris, *Nike European Operations Netherlands* C-310/14, EU:C:2015:690, 25. punkts).
- 33 Arī Regulas 1924/2006 5. panta 1. punkta formulējums norāda uz to, ka Savienības tiesībās ir noregulēts pierādīšanas pienākums (“ir pierādīts, ka”) pat ja šajās tiesību normās nav skaidri noteikts, kuram ir pierādīšanas pienākums.
 - 34 Regulas 1924/2006 5., 6. un 13. pantā vairākkārtīgi ir veikta atsauce uz “vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem”. Šo frāzi var saprast tādējādi, ka tiesību normās ir noregulētas pierādīšanas prasības.
 - 35 No vienas puses, ir sastopami formulējumi, kas rada iespaidu, ka Savienības tiesībās ir noregulēts pierādīšanas pienākums un pierādīšanas prasības.
 - 36 No otras puses, Regulā 1924/2006 nav ietvertas normas konkrēti par Regulas piemērošanu, ko veic valsts tiesa, piemēram, noteikumi par pierādījumu savākšanu, par pierādīšanas līdzekļiem, kas ir pieņemami valsts tiesā, vai par principiem, kas reglamentē to, kā šī tiesa izvērtē tai iesniegtajiem pierādījumiem piemītošo pierādījumu spēku. Tas *Patent- och marknadsdomstolen* skatījumā nozīmē to, ka pierādīšanas pienākums un pierādīšanas prasības tiek noteiktas saskaņā ar valsts tiesībām.
 - 37 Ja nav saskaņotu Savienības tiesību normu, šādi noteikumi saskaņā ar procesuālās autonomijas principu ir jāparedz katras dalībvalsts tiesību sistēmā. Šie noteikumi tomēr nevar būt mazāk labvēlīgi nekā normas, kuras regulē līdzīgas situācijas, kurās tiek piemērotas iekšējās tiesības (līdzvērtības princips), un nepadara par neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtinā to tiesību izmantošanu, kas piešķirtas Savienības tiesībās (efektivitātes princips) (spriedums, 2015. gada 15. oktobris, *Nike European Operations Netherlands* (C-310/14, EU:C:2015:690) 28. punkts).
 - 38 Efektivitātes princips liedz, pirmkārt, piemērot tādas valstu procesuālās normas, kas padarītu praktiski neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtinātu atsaukšanos uz Savienības tiesībām, paredzot pārāk stingras normas, it īpaši attiecībā uz negatīvajiem pierādījumiem par atsevišķu apstākļu neesamību. Otrkārt, šis princips nepieļauj tādas valsts tiesību normas par pierādīšanu, kurās ir pārmērīgi zemas prasības un kuras piemērojot praksē tiktu mainīts Savienības tiesībās paredzētais pierādīšanas pienākums (spriedums, 2015. gada 15. oktobris, *Nike European Operations Netherlands* (C-310/14, EU:C:2015:690), 29. punkts; šajā nozīmē skat arī spriedumu, 2016. gada 21. janvāris, *Eturas u.c.* (C-74/14, EU:C:2016:42)).
 - 39 Direktīvā 2005/29 nav ietvertas normas par pierādīšanas prasībām, kas tātad tiek noteiktas saskaņā ar valsts tiesībām.
 - 40 *Patent- och marknadsdomstolen* ieskatā ir nepieciešams skaidrojums saistībā ar Regulas 1924/2006 5. un 6. pantu, to skatot kopsakarā ar 10. panta 1. punktu un 28. panta 5. punktu. Vajadzība pēc interpretācijas attiecas uz pierādīšanas pienākuma sadalījumu un jautājumu par to, vai Regulā ir noteiktas pierādīšanas

prasības attiecībā uz tādu kā lietā, ko izskata *Patent- och marknadsdomstolen*, aplūkots gadījums.

- 41 Vajadzība pēc interpretācijas pastāv arī attiecībā uz saikni starp Regulu 1924/2006 un Direktīvu 2005/29 pierādīšanas pienākuma un pierādīšanas prasības kontekstā. *Patent- och marknadsdomstolen* skatījumā Regulā 1924/2006 ir ietvertas īpašas normas par uztura un veselīguma norādēm uz produktiem un tādējādi tas ir īpašs tiesiskais regulējums salīdzinājumā ar Direktīvā 2005/29 paredzēto vispārējo regulējumu, ar kuru patērētāji tiek aizsargāti no negodīgas uzņēmumu komercprakses. Tas savukārt varētu būt pamats secinājumam, ka tiesību normu kolīzijas starp Direktīvu 2005/29 un Regulu 1924/2006 gadījumā prevalētu Regulas noteikumi un tie būtu jāpiemēro īpašiem negodīgas komercprakses aspektiem (spriedums, 2015. gada 16. jūlijs, *Abcur*, C-544/13 un C-545/13, EU:C:2015:481, 80. un 81. punkts).
- 42 Lietā, ko izskata *Patent- och marknadsdomstolen*, ir vienlaicīgi jāpiemēro Regulas 1924/2006 noteikumi un arī valsts tiesiskais regulējums (*marknadsföringslagen*), ar kuru ir transponēta Direktīva 2005/29.
- 43 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uzņēmējam ir pierādīšanas pienākums saistībā ar to, lai norādes saistībā ar tirgzinību ir patiesas. Pierādīšanas prasības atbilstoši valsts judikatūrai ir salīdzinoši augstas jautājumā par uztura un veselīguma norādēm. *Patent- och marknadsdomstolen* jautā, vai Regulas 1924/2006, it īpaši 3. panta otrās daļas a) punkta piemērošana ir iemesls izdarīt arī citus apsvērumus saistībā ar pierādīšanas pienākumu un pierādīšanas prasībām, kuri neizriet no valsts judikatūras.
- 44 *Patent- och marknadsdomstolen* turklāt secināja, ka arī veselīguma norāde, kas ir balstīta uz vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem, patērētājam var būt pretrunīga un neskaidra un līdz ar to nepieļaujama (spriedums, 2016. gada 16. marts, *Dextro Energy/Komisija*, T-100/15, EU:T:2016:150, apelācijas tiesvedībā taisīts spriedums, 2017. gada 8. jūnijs, *Dextro Energy/Komisija*, C-296/16 P, EU:C:2017:437). Ņemot vērā minēto un ES Tiesas 2017. gada 23. novembra spriedumu apvienotajās lietās *Bionorica* un *Diapharm/Komisija* (C-596/15 P un C-597/15 P, EU:C:2017:886), šķiet, ka *Patent- och marknadsdomstolen* nevar pieņemt, ka veselīguma norādes, uz ko attiecas Regulas 1924/2006 28. panta 5. punkta pārejas noteikums, atbilst Regulas un Direktīvas 2005/29 normām. Drīzāk būtu jāizvērtē, vai veselīguma norādes atbilst šai regulai un atbilstošajām valsts tiesību normām un vai ar tām ir izpildītas valsts tiesību normu prasības. Šādā vērtējumā jautājumiem par pierādīšanas pienākumu un pierādīšanas prasībām ir liela nozīme.